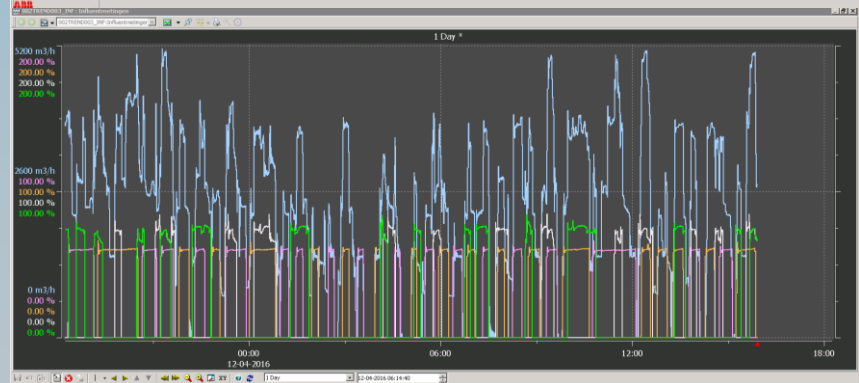
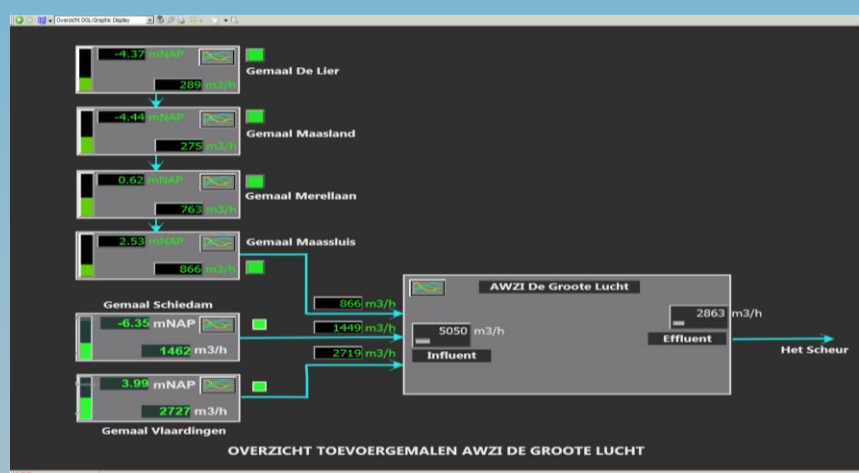

Beleidsnota Afvalwatertransport 2016

*Op weg naar meer sturing
in de afvalwaterketen*

Hoogheemraadschap van Delfland

Beleidsnota Afvalwatertransport 2016

“Op weg naar meer sturing in de afvalwaterketen”

Versie augustus 2016

Colofon

Deze nota is een uitgave van het Hoogheemraadschap van Delfland.

Phoenixstraat 32

Postbus 3061, 2601 DB Delft

Telefoon 015-2608108

info@hhdelfland.nl

www.hhdelfland.nl

Redactie

Ir. F. Nonhebel en ing. B. Nanninga, Hoogheemraadschap van Delfland

Ir. J.A.M. Leeuwis-Tolboom, Royal HaskoningDHV

Inhoud

Hoogheemraadschap van Delfland

Documenttitel

Beleidsnota Afvalwatertransport 2016

“Op weg naar meer sturing in de afvalwaterketen”

Kenmerk

DMS#1247476

Versie

Definitief v1

Datum

22 augustus 2016

Fotografie

Hoogheemraadschap van Delfland of zoals in bron vermeld

Disclaimer

Aan de inhoud van deze publicatie kunnen op geen enkele manier rechten worden ontleend.

Website Delfland

www.hhdelfland.nl

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	6
1.1	Op weg naar meer sturing in de afvalwaterketen	6
1.2	Deze beleidsnota	6
2	WETTELIJK KADER EN DEFINITIES	7
2.1	Afstemming van taken en bevoegdheden	7
2.2	Definitie overnamepunt en andere relevante definities	7
3	DELFLANDS BELANGEN	9
3.1	Invulling zorgplicht	9
3.2	Belangen	9
4	HUIDIGE SITUATIE	10
5	GEWENSTE SITUATIE	13
5.1	Ambitie en strategie	13
5.2	Aanpak overnamepunten	13
5.3	Aanpak sturing	13
5.4	Praktische oplossingen	14
5.5	Afspraken met gemeenten	14
6	CONSEQUENTIES	15
6.1	Inrichting en beheer transportsysteem	15
6.2	Financieel	16
6.3	Juridisch	16
7	IMPLEMENTATIE	17
	BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER EN DEFINITIES	18
	BIJLAGE 2 AFKORTINGEN EN BEGRIPPENLIJST	21
	BIJLAGE 3 HUIDIGE SITUATIE AFVALWATERTRANSPORT	22
	BIJLAGE 4 VERGELIJKING SCENARIO'S	31

1 Inleiding

1.1 Op weg naar meer sturing in de afvalwaterketen

Binnen het Waterbeheerplan 2016-2021, de samenwerkingsverbanden Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD) en de Rotterdamse Samenwerking in de Afvalwaterketen (RoSA) en de Toekomstagenda Delfland-Delfluent zijn ambities geformuleerd om meer te sturen in de afvalwaterketen. Deze ambities hebben als doel om de aanvoer naar de zuivering te reguleren, het functioneren van de afvalwaterketen te optimaliseren en problemen in het watersysteem (kwalitatief en kwantitatief) zoveel mogelijk te voorkomen.

Kader: uit het ontwerp Waterbeheerplan 2016-2021

Real time control

Delfland wil voor eind 2020 de aansturing van de rioolgemalen van Delfland en gemeenten hebben samengebracht in een volledig geautomatiseerd sturingssysteem. Dit heeft als voordeel dat sneller gehandeld kan worden bij hevige regenval, incidenten en calamiteiten. Daarnaast maakt de automatisering het systeem minder kwetsbaar (personeel en kennis). Daarbij kan op termijn de aansturing van het afvalwatertransport samen met gemeenten worden geoptimaliseerd op basis van actuele ontwikkelingen. Zo kan gestuurd worden op een gelijkmatigere aanvoering naar de zuiveringen en kan bij regen worden aangestuurd op betere benutting van de berging in rioolstelsels, zodat er minder overstort in oppervlaktewater. In de toekomst kan het systeem ook worden uitgebreid met *real time control* op basis van neerslagvoorspellingen en scenario's.

Om in samenwerking met gemeenten invulling te geven aan deze ambities, is beleid nodig waarin is beschreven wat de belangen, uitgangspunten en wensen van Delfland met betrekking tot het afvalwatertransport zijn. Hiermee maakt Delfland duidelijk hoe de positie ten opzichte van de ketenpartners wordt gezien en hoe ver de zorgplicht reikt.

1.2 Deze beleidsnota

Het doel van deze beleidsnota is om Delflands belangen, rol- en taakopvatting ten aanzien van het transport van afvalwater vast te leggen. Met deze keuzes kan worden ingezet op de ambities die zijn geformuleerd binnen het Waterbeheerplan 2016-2021 en de samenwerkingen met gemeenten.

Afbakening

Deze beleidsnota gaat over afvalwatertransport en dan in het bijzonder over de afspraken daarover met gemeenten. Hoe maken we afspraken over overnamepunten, afnamehoeveelheden, samenstelling van het afvalwater, eigendom, beheer en onderhoud van rioolgemalen en de bekostiging van het afvalwatertransport? Het transport van effluent vanaf de zuiveringsinstallaties valt buiten de scope.

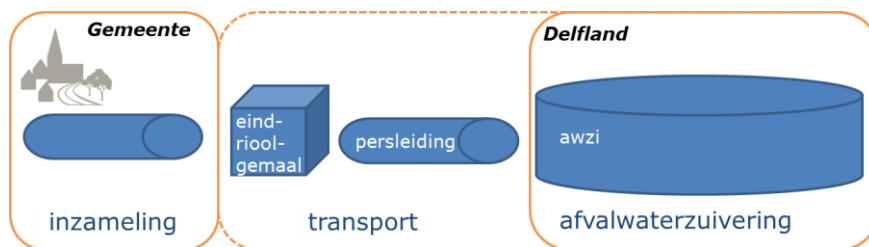
Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft allereerst kort de wettelijke kaders en definities, waarna hoofdstuk 3 in gaat op Delflands belangen. Hoofdstuk 4 beschrijft de huidige situatie en de knelpunten daarin, hoofdstuk 5 de gewenste situatie (voorstel voor nieuw beleid) en hoofdstuk 6 de consequenties van het nieuwe beleid: wat verandert ten opzichte van de huidige situatie? Hoofdstuk 7 gaat kort in op het vervolgtraject, waarin samen met gemeenten verder invulling zal worden gegeven aan de gezamenlijke ambities.

2 Wettelijk kader en definities

2.1 Afstemming van taken en bevoegdheden

De (afval)waterwetgeving deelt een aantal zorgplichten toe aan waterschappen en gemeenten¹. Waterschappen hebben op grond van de Waterwet en de Waterschapswet, een zorgplicht voor de zuivering van stedelijk afvalwater. Gemeenten hebben op grond van de Wet milieubeheer een zorgplicht voor de inzameling van stedelijk afvalwater en op grond van de Waterwet een zorgplicht voor hemelwater en een zorgplicht voor grondwater. Volgens artikel 3.8 van de Waterwet dragen waterschappen en gemeenten zorg voor de met het oog op een doelmatig en samenhangend waterbeheer benodigde afstemming van taken en bevoegdheden waaronder het zelfstandige beheer van inname, inzameling en zuivering van afvalwater.

Afbeelding: zorgplichten gemeenten en waterschap

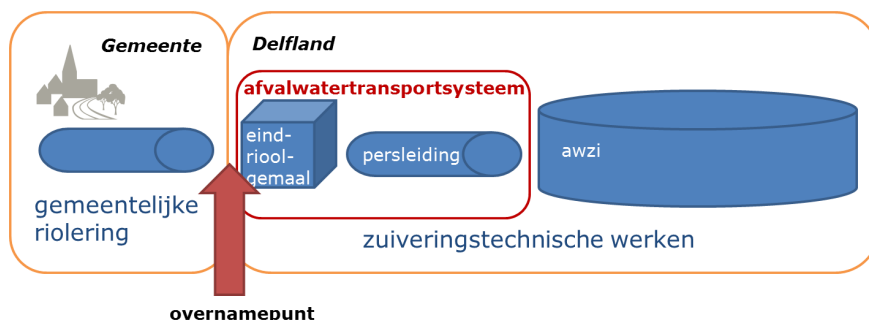
Bijlage 1 gaat in op de wettelijke kaders en de definities van belangrijke begrippen conform de Waterwet en Wet Milieubeheer. De volgende paragraaf geeft de meest relevante definities.

2.2 Definitie overnamepunt en andere relevante definities

Het overnamepunt is de locatie waar de feitelijke overdracht van stedelijk afvalwater van de gemeente aan het waterschap plaatsvindt. Het werk voor het transport van stedelijk afvalwater vóór het overdrachtspunt is een openbaar vuilwaterriool; na het overdrachtspunt behoort dit werk tot het zuiveringstechnisch werk.

Veel waterschappen beschouwen de ontvangstkelder van het eindrioolgemaal als het overnamepunt. Van de zijde van de afvalwaterzuiveringsinstallatie af gerekend, is het eindrioolgemaal het eerste rioolgemaal dat het afvalwater tegenkomt als het terug zou stromen.

De eindrioolgemalen zijn bij Delfland onderdeel van het afvalwatertransportsysteem, dat gedefinieerd wordt als het samenstel van rioolgemalen en persleidingen, dat bedoeld is om afvalwater naar de afvalwaterzuiveringsinstallatie te transporteren. De eindrioolgemalen zijn daarin de rioolgemalen die rechtstreeks naar de zuivering afvoeren of aansluiten op het afvalwatertransportsysteem dat daarvoor ontworpen is.

Afbeelding: definitie overnamepunt en eindrioolgemaal en afvalwatertransportsysteem

¹ Bron: Infomil. www.infomil.nl/onderwerpen/klimaat-lucht/handboek-water/wetgeving/wet-milieubeheer/zorgplichten/

Voor het vervolg van deze nota is verder het onderscheid tussen eigendom, beheer en onderhoud van belang:

- Eigendom zegt iets over de juridische eigendomssituatie. Dit geeft niet automatisch aan wie het beheer en onderhoud moet uitvoeren.
- Beheer heeft betrekking op de bediening en sturing in het systeem. Het betreft dus het operationeel beheer.
- Onderhoud gaat over de praktische werkzaamheden aan de objecten om ze in stand te houden.

3 Delflands belangen

3.1 Invulling zorgplicht

Het zuiveren van afvalwater valt onder de zorgplicht van Delfland, evenals Delfland die heeft voor het watersysteem, waaronder waterveiligheid, waterbeheer en waterkwaliteit vallen. Het transporteren van afvalwater vanaf het overnamepunt beschouwt Delfland als onderdeel van de zorgplicht.

Het Waterbeheerplan 2016-2021 (WBP5) beschrijft de strategie voor de uitvoering van de kerntaken. Delfland kijkt hierbij nadrukkelijk naar een doelmatige uitvoering, waarbij wettelijke taak, ambities, kosten en het tempo van transitie op een evenwichtig manier worden afgewogen. Delfland staat voor de uitvoering van zijn taken in samenwerking met de omgeving. Uiteindelijk gaat het om het behouden en verbeteren van de leefomgeving en de natuurwaarden in het beheergebied. Hierbij zullen ook de uitdagingen en verplichtingen van de toekomst, zoals het doelmatige verwijderen van medicijnresten, in gezamenlijkheid met de gemeenten worden opgepakt. Delfland heeft ervaringen opgedaan met de verwijdering van medicijnresten in een Pharmafilter-installatie, en zoekt binnen NAD-verband naar de meest doelmatige oplossingen voor de uitdagingen van de toekomst.

3.2 Belangen

Delfland heeft drie belangen met betrekking tot afvalwatertransport:

- 1) Reguleren van de aanvoer van afvalwater naar de zuivering
- 2) Optimaliseren van het functioneren van de zuiveringstechnische werken
- 3) Voorkomen van negatieve invloed op het oppervlaktewater

Ad 1) Reguleren van de aanvoer

Het zuiveringsbeheer is gebaat bij een gelijkmatige en voorspelbare aanvoer van afvalwater naar de afvalwaterzuiveringsinstallatie. Daarom maakt Delfland met gemeenten afspraken over overnamepunten en de hoeveelheid en samenstelling van het afvalwater dat daar wordt aangevoerd. Deze nota heeft betrekking op de aanwijzing van de overnamepunten, de 'poorten' naar de zuiveringstechnische werken. Het beleid ten aanzien van de bewaking van de samenstelling van het aangevoerde water is vastgelegd in de nota 'Bevordering doelmatige werking zuiveringstechnische werken'. De 'Handreiking rioolplannen' geeft de uitgangspunten voor de berekening van hoeveelheden.

Ad 2) Optimaliseren functioneren

In de samenwerking met gemeenten vindt afstemming plaats over optimalisatie van het beheer van de rioolgemalen in de afvalwaterketen, dus zowel het deel van de gemeente, (deel uitmakend van de riolering), als in het deel van Delfland (deel uitmakend van de zuiveringstechnische werken). De gezamenlijke ambitie is om de gehele afvalwaterketen uiteindelijk als zijnde één systeem 'real time' te kunnen aansturen. De werking van de afvalwaterketen dient zodanig te zijn ingericht, dat de functies efficiënt worden vervuld, zodanig dat zowel problemen in het gemeentelijk rioelstelsel, als problemen in het transportstelsel naar de afvalwaterzuivering en problemen in het zuiveringsproces worden voorkomen.

Ad 3) Beschermen oppervlaktewaterkwaliteit

Goed functionerende en geoptimaliseerde rioelstelsels en afvalwatertransportstelsels zijn van belang voor de bescherming van de oppervlaktewaterkwaliteit en volksgezondheid. Enerzijds omdat daarmee overstorten van afvalwater op oppervlaktewater (bij hevige regenval of bij gemaalstoring) worden voorkomen, anderzijds omdat de werking van het transportstelsel invloed heeft op hoe de zuivering functioneert en dus op de kwaliteit van het effluent dat op het oppervlaktewater wordt geloosd. Delfland verwacht dat de gemeenten de werking van de overstorten goed monitoren en ziet hier ook op toe. De overstorten mogen geen knelpunt voor de waterkwaliteit opleveren en zodra dat gebeurt, zullen hier passende maatregelen getroffen moeten worden. Afspraken met gemeenten worden gemaakt binnen NAD-verband.

4 Huidige situatie

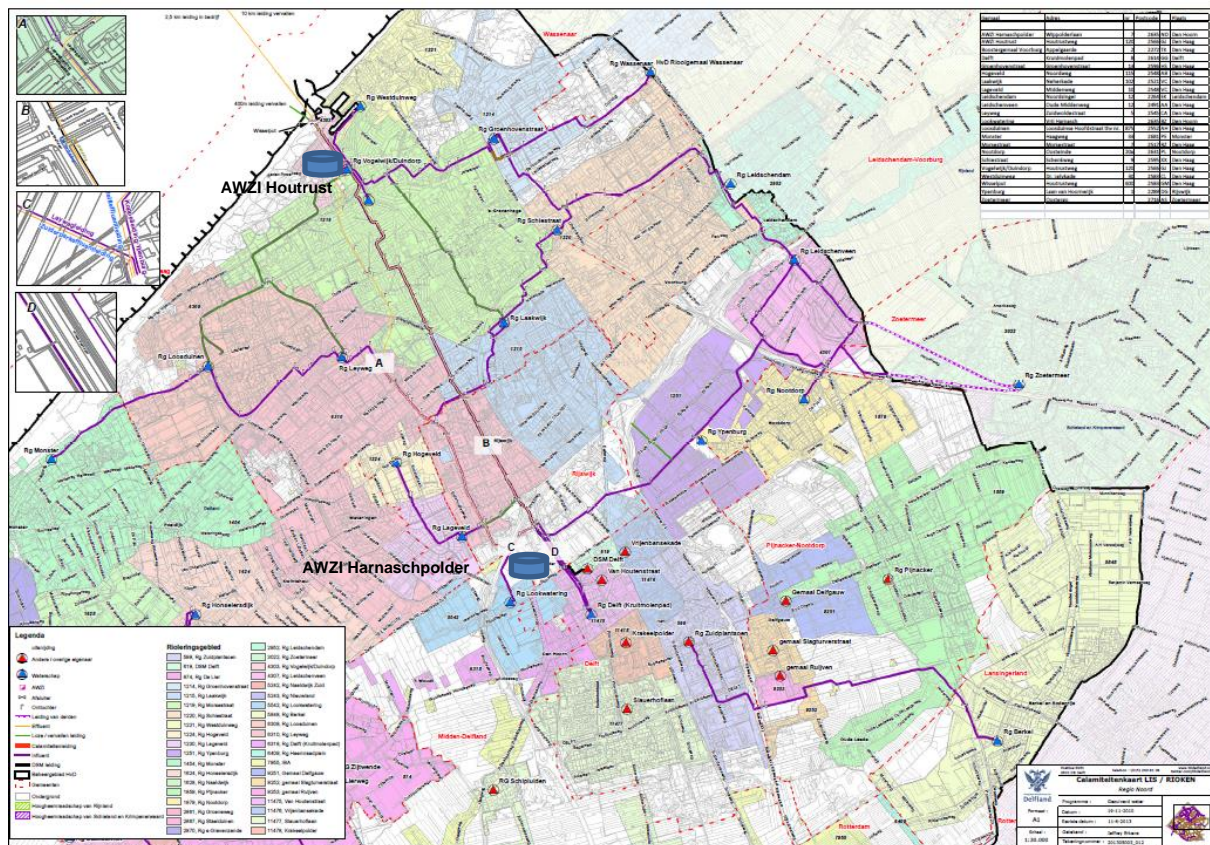
Afvalwatertransportinfrastructuur

Delfland kent twee zuiveringsregio's, met verschillende structuren, te weten regio noord en regio zuid (zie ook bijlage 2). De afbeeldingen in dit hoofdstuk geven per regio een overzicht van de transportleidingen (paars) en de rioolgemalen (blauw zijn de rioolgemalen van het waterschap, rood van de gemeente). De gekleurde vlakken zijn rioleringsgebieden (gebied waarvan de riolering naar één rioolgemaal aanvoert), de rood gestippelde lijnen gemeentegrenzen, de zwarte lijn is de grens van het beheergebied van Delfland.

Regio Noord

In de regio Noord verpompen 20 rioolgemalen het afvalwater, via een ringstructuur, naar de AWZI Harnaspolder en de AWZI Houtrust. Deze eindrioolgemalen zijn eigendom van Delfland en in beheer bij Delfluent, met uitzondering van de rioolgemalen in Wassenaar en Zoetermeer, die onder beheer van het Hoogheemraadschap van Rijnland vallen.

Enkele gebieden, zo'n 15 kernen (kerkdorp/hoofdbemalingsgebied), lozen niet direct op de ringleiding, maar via een persleiding of onder vrijverval via een van de eindrioolgemalen. De rioolgemalen in die kernen zijn eigendom van en in beheer bij de gemeente. De kernen rond Delft maken gebruik van het collecteurriool van Delft.

Afbeelding: Transportsysteem in de regio Noord

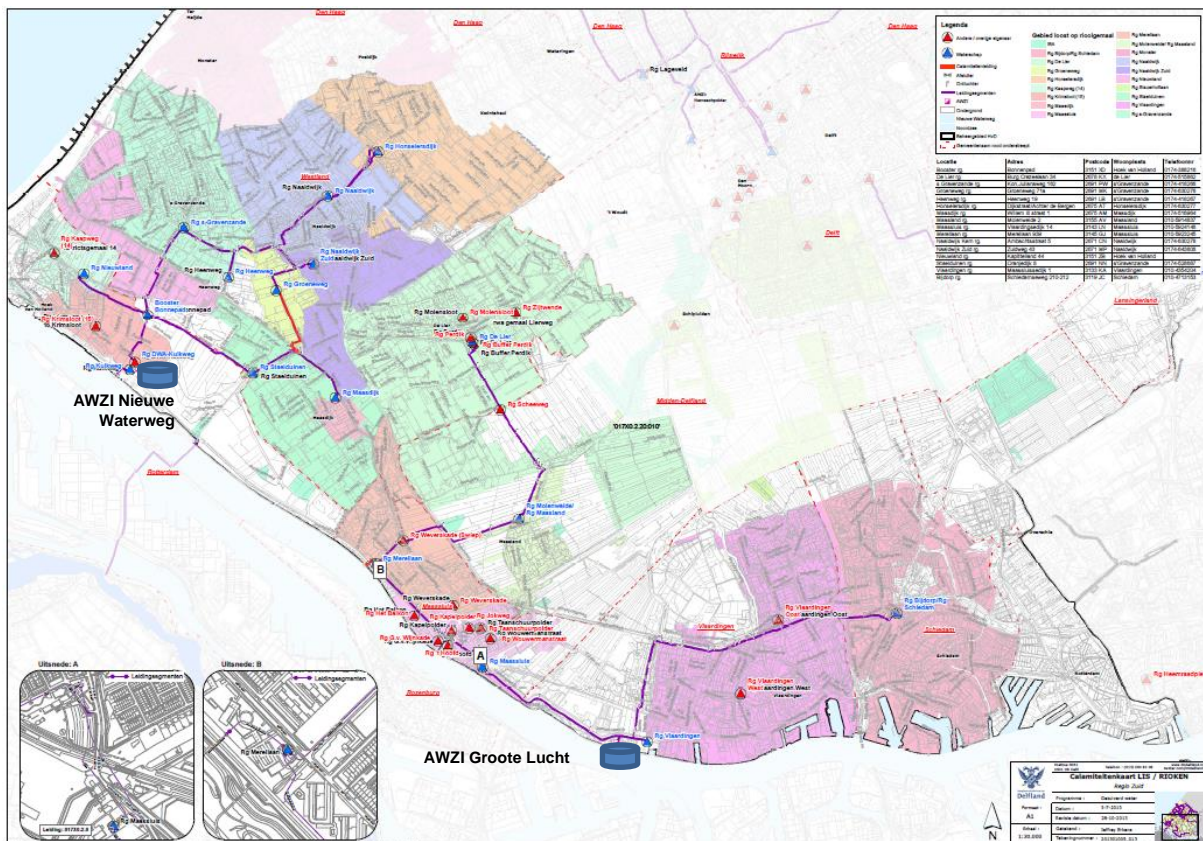
Al het op AWZI Harnaspolder gezuiverde afvalwater komt via het effluentgemaal van Harnaspolder terecht in twee effluentleidingen (oranje lijnen in de afbeelding) en stroomt over een afstand van ruim tien kilometer naar de AWZI Houtrust. Samen met het gezuiverde afvalwater van deze AWZI, wordt het totale effluent vanuit het effluentgemaal van Houtrust door een effluentleiding gepompt, alvorens 2,5 kilometer uit de kust in zee terecht te komen.

Regio Zuid

De regio Zuid bestaat uit twee zuiveringskringen: De Grote Lucht en Nieuwe Waterweg.

De eindrioolgemalen voor de AWZI De Grote Lucht (3 stuks) en nog 3 rioolgemalen (1 per kerkdorp) zijn eigendom van en in beheer bij Delfland. Daarnaast verzorgt Delfland het beheer en onderhoud van de rioolgemalen van de gemeente Maassluis.

De AWZI Nieuwe Waterweg heeft 5 eindrioolgemalen in eigendom van Delfland, 2 eindrioolgemalen van gemeente Rotterdam en 2 particuliere rioolgemalen die direct op de AWZI lozen (Van Vliet en DSM). Daarnaast zijn de rioolgemalen van 6 kernen van de gemeente Westland in eigendom van Delfland.

Afbeelding: Transportsysteem in de regio Zuid

Huidige afspraken

Bijlage 3 geeft een overzicht van de (historisch gegroeide) situatie per gemeente. Met gemeenten zijn afspraken gemaakt over overnamepunten en eventuele verrekening van kosten voor het rioolgemalenbeheer.

De overnamepunten zijn vastgelegd in een afvalwaterakkoord of aansluitvergunning. Daarin zijn ook afspraken gemaakt over de hoeveelheden c.q. de aanlevering van jaarlijkse gegevens over de hoeveelheden.

In het verleden werd het overnamepunt geacht op de gemeentegrens te liggen. Volgens afspraken uit de jaren 80 van de vorige eeuw draagt Delfland via een kostenverdeelsleutel bij aan kosten die worden gemaakt om het water vanaf de gemeentegrens te transporteren naar een eindrioolgemaal. In 2004 is ingezet op het aanwijzen van het eindrioolgemaal als overnamepunt. Met een aantal gemeenten zijn inmiddels afspraken gemaakt over het stopzetten of vereenvoudigen van de ingewikkelde verrekening van kosten via de kostenverdeelsleutel.

Er is ook nog sprake van compensatie voor gemeenten die water van een buurgemeente transporteren. Zo ontvangt Delft een bijdrage van Delfland voor gebruik van het collecteurriool. Met de gemeente Den Haag is in 2007 in het Afvalwaterakkoord afgesproken dat het medegebruik van de vrijvervalleidingen door de buurgemeenten om niet gaat.

Het beheer en onderhoud van de rioolgemaal van Delfland in de regio Noord is ondergebracht bij Delfluent Services B.V., met uitzondering van de rioolgemaal in Wassenaar en Zoetermeer, die worden onderhouden door Rijnland. In de regio Zuid beheert en onderhoudt Delfland de eigen rioolgemaal zelf. Daarnaast verzorgt Delfland het beheer en onderhoud van de rioolgemaal van de gemeente Maassluis. In NAD-verband zoeken Delfland en gemeenten samen naar de kansen voor optimalisatie op het gebied van rioolgemaalbeheer.

Knelpunten

In de huidige situatie is het niet eenduidig wanneer een rioolgemaal als overnamepunt (riooleindgemaal) wordt beschouwd. Daarnaast zijn er situaties waarbij alternatieve overnamepunten zijn afgesproken of waarbij het eigendom, beheer en onderhoud bij verschillende partijen zijn belegd. Bovendien zijn er verschillende afspraken over kostenverdeling. Deze onduidelijkheden komen aan het licht in de samenwerking met gemeenten. Zo is bijvoorbeeld bij nieuwe ontwikkelingen in het gebied, zoals de aanleg van een nieuwe woonwijk, onduidelijk of Delfland of de gemeente aan de lat staat voor bouw van een nieuw gemaal. Vanwege het gelijkheidsbeginsel (alle aangesloten gemeenten behoren op dezelfde manier behandeld te worden) is het wenselijk de huidige situatie aan te passen.

Historisch gegroeid

De huidige situatie is historisch gegroeid. Zo is bijvoorbeeld bij het maken van afspraken over de kostenverdeling, in het verleden de nota van de Unie van Waterschappen en Vereniging van Nederlandse Gemeenten uit 1972 gevolgd. Sinds 2004 streeft Delfland naar vereenvoudiging en zijn met sommige gemeenten al nieuwe afspraken gemaakt, terwijl bij andere de oude afspraken nog gelden. Ook zijn in het verleden bij gemeentelijke herindelingen, opheffing van gemeentelijke zuiveringen en de aanleg van nieuwe rioolgemaal, afspraken gemaakt die op dat moment logisch waren. In de noordelijke regio is met de komst van een nieuwe zuivering Harnaspolder in 2003 het ringsysteem gerealiseerd. Deze historisch gegroeide situatie is het vertrekpunt van dit beleid.

5 Gewenste situatie

5.1 Ambitie en strategie

Delfland zet in op de sturing van hoeveelheid en samenstelling van afvalwater om enerzijds de afvalwaterzuiveringen optimaal te bedienen en anderzijds de afvoer vanuit de stedelijke gebieden te optimaliseren om wateroverlast en vuiluitworp zoveel mogelijk te beperken. Deze ambitie is afgestemd met de bestuurders van Delfland en gebiedspartners, in een proces, waarin meerdere scenario's zijn voorgelegd en een voorkeursrichting is uitgesproken. Bijlage 4 geeft een samenvatting van de scenario's.

De strategie is om stapsgewijs vanuit de huidige, historisch gegroeide, situatie te groeien naar een gewenste situatie, waarin meer sturing mogelijk wordt. Eerst in het transportsysteem (regulering van de aanvoer van afvalwater naar de zuiveringsinstallaties) en vervolgens ook in de afvalwaterketen (waarmee de wateroverlast en vuiluitworp zoveel mogelijk beperkt kunnen worden). In de gewenste situatie is uiteindelijk de sturing in de afvalwaterketen zoveel mogelijk in één hand.

Dit betekent dat allereerst duidelijkheid moet komen over wat tot het afvalwatertransportsysteem behoort (aanpak overnamepunten, zie 5.2) en vervolgens afspraken gemaakt worden over het operationeel beheer van de rioolgemaal om sturing mogelijk te maken (zie 5.3). De komende periode zal gezocht worden naar praktische oplossingen (5.4) en zullen heldere afspraken gemaakt worden met gemeenten (5.5).

5.2 Aanpak overnamepunten

Delfland hanteert de volgende uitgangspunten voor het maken van heldere afspraken over overnamepunten ten behoeve van de afbakening van de zorgplichten:

- a) Met gemeenten worden eenduidige en zo eenvoudig mogelijke afspraken gemaakt (zonder ingewikkelde afspraken over kostenverdeling, conform de inzet in 2004) over de overname van afvalwater dat door de gemeente is ingezameld.
- b) Het bestaande afvalwatertransportsysteem en het streven naar maatschappelijke optimalisatie (kosten, kwaliteit, kwetsbaarheid) zijn leidend voor het bepalen van logische overnamepunten en maken van afspraken over eigendom, feitelijk beheer en onderhoud.
- c) Elk eindrioolgemaal (gemaal dat onderdeel uitmaakt van het afvalwatertransportsysteem) is een overnamepunt (dat kunnen er dus meerdere per gemeente zijn).
- d) Overnamepunten bevinden zich bij voorkeur op een aanwijsbare, meetbare plaats (bijvoorbeeld de ontvangstkelder van een (eind)rioolgemaal).

5.3 Aanpak sturing

Bij het komen tot de gewenste situatie, waarin het operationeel beheer van alle rioolgemaal die onderdeel zijn van / aansluiten op het afvalwatertransportsysteem in één hand zijn en daarin gestuurd kan worden, hanteert Delfland de volgende uitgangspunten:

- e) Nadere invulling vindt plaats in nauwe samenwerking tussen Delfland, Delfluent en gemeenten.
- f) De eigendomssituatie is in de samenwerking minder belangrijk, maar het zou passen in de gewenste situatie als Delfland eigenaar is van alle rioolgemaal en leidingen die onderdeel uitmaken van het afvalwatertransportsysteem, mits dat praktisch en financieel haalbaar is.
- g) Het heeft de voorkeur van Delfland om in ieder geval de eindrioolgemaal die onderdeel uitmaken van het afvalwatertransportsysteem te beheren. Daarnaast biedt Delfland gemeenten aan ook het operationeel beheer voor 2e en 3e lijns rioolgemaal uit te voeren.
- h) Gestreefd wordt naar de uniformering van de beheersystemen.

5.4 Praktische oplossingen

De in dit hoofdstuk beschreven gewenste situatie betreft een toekomstbeeld. Omdat het toewerken naar deze situatie niet eenvoudig is, zoeken we in de praktijk naar praktische oplossingen. Dat wil zeggen:

- a) In nieuwe situaties (bijvoorbeeld bij aanleg van een nieuwe woonwijk of bij aflopen van bestaande akkoorden) de gewenste situatie realiseren.
- b) De bestaande, historisch gegroeide, situatie accepteren, maar blijven streven naar vereenvoudiging van de kostenverdeling.
- c) Daar waar mogelijk de bestaande situatie aanpassen richting de gewenste situatie, mits dat kan zonder dat één van de partijen onevenredig veel nadeel ondervindt.
- d) In de overige situaties samen met de gemeenten naar een praktische oplossing zoeken voor de toekomst, rekening houdend met de K's (kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid).

5.5 Afspraken met gemeenten

Delfland maakt afspraken met gemeenten over enerzijds eigendom, operationeel beheer en onderhoud van rioolgemalen en anderzijds over overnamepunten, hoeveelheden en samenstelling van het afvalwater. De hiervoor beschreven uitgangspunten en voorkeuren kunnen als volgt worden vertaald naar de samenwerking met gemeenten:

Eigendom, beheer en onderhoud rioolgemalen

- Gezamenlijk met gemeenten optimaliseren van de transportinfrastructuur, zowel functioneel als financieel (laagst maatschappelijke kosten), conform het Strategisch Ketenplan NAD en de afspraken in de verschillende zuiveringskringen.
- Huidige situatie, waarin de eindrioolgemalen in eigendom van Delfland en in beheer en onderhoud bij Delfland/Delfluent zijn (inclusief behoud van de uitzonderingen Wassenaar, Zoetermeer), intact laten.
- Voor overige rioolgemalen en inprikkers geen voorkeur voor wie deze in eigendom heeft. Dus niet noodzakelijk elke kern/gemeente een Delflands gemaal.
- Wel een voorkeur voor het beheer in één hand van het hele afvalwatertransportsysteem, waarbij het collecteurriool in Delft eigenlijk gezien zou moeten worden als onderdeel daarvan.
- Delfland is in principe bereid om het operationeel beheer en onderhoud van de gemeentelijke rioolgemalen te verzorgen. Hierbij is de voorkeursvolgorde van groot naar klein. Er bestaat bij Delfland geen voorkeur om ook drukrioleringen over te nemen en ook niet om eigendom te verwerven.

Overnamepunten, hoeveelheden en samenstelling afvalwater

- Overnamepunten en -hoeveelheden vastleggen in afvalwaterakkoord.
- Overnamepunt is plek waar water in beheer overgaat van gemeentelijk rioolstelsel in de zuiveringstechnische werken (afvalwatertransportsysteem en de zuivering) van het waterschap.
- Geen verrekening meer via kostenverdeelsleutels.
- Doorvoeregelingen als compensatie voor gemeenten die water van andere gemeenten via rioolstelsel transporteren.
- Afnamehoeveelheden jaarlijks vast te stellen op basis van prognoses (conform afvalwaterakkoorden / aansluitvergunningen, zie Handreiking rioolplannen 2016).
- In afvalwaterakkoord ook afspraken maken over de samenstelling van het afvalwater in relatie tot de doelmatige werking van de zuiveringstechnische werken (o.a. indirecte lozingen, rioolvreemd water, zie Nota bevordering doelmatige werking zuiveringstechnische werken 2016).
- De resultaten van een betere sturing in de afvalwaterketen moeten worden gedeeld.
- Voor de goede werking van de overstorten moet de gemeente een goede monitoring bijhouden en dit afstemmen met Delfland. Knelpunten voor de waterkwaliteit moeten worden voorkomen, of indien ze optreden, zo snel mogelijk worden opgelost. Afspraken met gemeenten worden gemaakt binnen de NAD.

6 Consequenties

6.1 Inrichting en beheer transportsysteem

In de huidige situatie is het transportsysteem niet helemaal logisch ingericht, dat is historisch zo gegroeid. In het bijzonder is de situatie rondom Delft en het collecteurriool complex. Daarnaast is er ook een aantal rioolgemalen en een aantal inprikkers op het afvalwatertransportsysteem, waarvoor geldt dat het beheer niet conform de gewenste situatie is. Zoals in het vorige hoofdstuk beschreven, accepteert Delfland de historisch gegroeide situatie, maar wordt wel samen met gemeenten gezocht naar mogelijkheden om die situatie om te zetten naar de gewenste situatie.

Het collecteurriool als onderdeel van het afvalwatertransportsysteem

Het collecteurriool is een vrijerval riolering door Delft, maar het functioneert praktisch als onderdeel van het persleidingensysteem, waarmee water vanuit Delft en omliggende gemeenten naar de AWZI Harnaspolder wordt getransporteerd². Het zou logisch zijn om het collecteurriool te beschouwen als onderdeel van het afvalwatertransportsysteem en de rioolgemalen die erop zijn aangesloten, te beschouwen als overnamepunt. Dan is het ook weer logisch dat het gemaal Berkel in de gemeente Lansingerland een eindrioolgemaal is.

In de huidige situatie werken de gemeente Delft en Delfland al nauw samen bij het beheer van het collecteurriool, in de gewenste situatie zou het beheer van een aantal rioolgemalen logischerwijs overgaan. Scenario's hiervoor zijn eerder gezamenlijk met gemeenten verkend in de studie 'Herverdeling eigendom, beheer en onderhoud van ZTW in regio Delft' (AT Osborne, 31 maart 2010). Vanuit de stip op de horizon om het operationele beheer van het gehele systeem in één hand te hebben, kunnen met de gemeenten mogelijk ook afspraken gemaakt worden over het beheer van de 2e en 3e lijns rioolgemalen, bijvoorbeeld met Dienstverleningsovereenkomsten, waarbij kostenneutraliteit het uitgangspunt is. De gemeente Maassluis en Delfland werken al op zo'n manier samen in het gemalenbeheer.

Rioolgemalen Rijswijk op ringsysteem

De recent ontstane situatie in Rijswijk, waarbij twee nieuw gebouwde rioolgemalen rechtstreeks lozen op het ringleidingsysteem, is niet logisch. Volgens de gewenste situatie zouden deze rioolgemalen eindrioolgemalen van Delfland moeten zijn, in beheer bij Delfluent. Ontwerp, realisatie en beheer zijn afgestemd met de gemeente. Mogelijk dat in de toekomst afspraken gemaakt kunnen worden over de overdracht van het beheer en eventueel eigendom van deze eindrioolgemalen.

Inprikkers op afvalwatertransportsysteem

In de regio Zuid is sprake van een groot aantal kleine inprikkers op het afvalwatertransportsysteem, met name in de gemeente Maassluis. Deze worden niet beschouwd als eindrioolgemalen, maar het is wel wenselijk om goede afspraken te maken over deze overnamepunten. Dat betekent dat Delfland eisen kan stellen aan de inprikkers.

Uniformering beheersysteem

Vanuit de wens om te kunnen sturen in het complete afvalwatertransportsysteem, streeft Delfland naar uniformering van het beheersysteem.

² Naast de transportfunctie heeft het collecteurriool ook nog een bergingsfunctie.

6.2 Financieel

Laagst maatschappelijke kosten

Bij de optimalisatie van de inrichting van het afvalwatertransportsysteem en het mogelijk maken van sturing, zijn de laagst maatschappelijke kosten het uitgangspunt. Dat kan betekenen dat de kosten voor de ene partner toenemen en voor de andere minder worden. Zo kunnen op termijn de kosten voor Delfland toenemen, wanneer in de gewenste situatie meer rioolgemaal in beheer bij Delfland komen, mits dit leidt tot de situatie met de laagst maatschappelijke kosten.

Dienstverleningsovereenkomsten

Wanneer Delfland het operationeel beheer en onderhoud van gemeentelijke rioolgemaal gaat uitvoeren, zullen uiteraard afspraken gemaakt worden over de verrekening van de kosten daarvan. Dat kan bijvoorbeeld in de vorm van dienstverleningsovereenkomsten of service level agreements.

Geen kostenverdeelsleutels meer

Ten slotte zullen op termijn zoveel mogelijk onderlinge verrekeningen tussen overheden komen te vervallen, zoals kostenverdeelsleutels met de inliggende gemeenten.

6.3 Juridisch

Wet Markt en Overheid

Wanneer Delfland en gemeenten nauwer samen gaan werken in het operationeel beheer en onderhoud van rioolgemaal, dient rekening te worden gehouden met de Wet Markt en Overheid. Deze wet bevat vier gedragsregels waaraan overheden zich moeten houden wanneer zij zelf of via hun overheidsbedrijven economische activiteiten verrichten³. Waarbij een 'economische activiteit' is gedefinieerd als "iedere activiteit bestaande uit het aanbieden van goederen en/of diensten op een bepaalde markt. De handreiking Wet Markt en Overheid bevat een stappenplan om te bepalen of de Wet Markt en Overheid van toepassing is en zo ja, welke gedragsregels het betreft.

Aanbestedingsrecht

In de regio Noord is het te overwegen om het operationeel beheer en onderhoud van gemeentelijke rioolgemaal (via Delfland) onder te brengen bij Delfluent. In dat geval moet ook worden gekeken naar het aanbestedingsrecht.

³ Handreiking Wet Markt en Overheid, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, 1 juli 2012
<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/mededinging/markt-en-overheid>

7 Implementatie

Deze beleidsnota beschrijft hoe Delfland invulling wil geven aan de zorg voor het transporteren van het door de gemeenten ingezamelde stedelijk afvalwater naar de afvalwaterzuivering. Hiermee kan worden ingezet op de gezamenlijke ambitie van Delfland en gemeenten om toe te werken naar meer sturing in de afvalwaterketen, om enerzijds de afvalwaterzuiveringen optimaal te bedienen en anderzijds de afvoer vanuit de gemeenten te optimaliseren om wateroverlast en vuiluitworp zoveel mogelijk te beperken.

In de totstandkoming van deze nota heeft afstemming plaatsgevonden met gemeenten binnen het beheergebied, waaronder de RoSA-partners en een afvaardiging van de NAD-gemeenten (waaronder Delft, de gemeenten rondom Delft en MSV). In de implementatie van het beleid zal de afstemming met gemeenten verder worden geïntensiveerd. Dit om te komen tot goede afspraken over de overnamepunten per gemeente, maar ook om in de samenwerkingsverbanden invulling te geven aan de ambitie om meer te kunnen sturen. Daarbij gaat het om verdere inhoudelijke uitwerking van het beleid, concreet bijvoorbeeld in de NAD-projecten op het gebied van meten en monitoren of in een gezamenlijke aanpak van de situatie rond het collecteurriool in Delft.

Daarnaast zijn in de samenwerkingsverbanden afspraken gemaakt over de gezamenlijke uitvoering van projecten, waarin de samenwerking op het operationele beheer van de afvalwaterketen wordt verkend en uitgewerkt. Deze nota dient als input voor deze projecten, waarin stappen richting de realisatie van de gezamenlijke ambitie worden gezet.

Bijlage 1 Wettelijk kader en definities

Wettelijk kader

De (afval)waterwetgeving deelt een aantal zorgplichten toe aan waterschappen en gemeenten⁴. Waterschappen hebben op grond van de Waterwet en de Waterschapswet, een zorgplicht voor de zuivering van stedelijk afvalwater. Gemeenten hebben op grond van de Wet milieubeheer (Wm) een zorgplicht voor de inzameling van stedelijk afvalwater en op grond van de Waterwet een zorgplicht voor hemelwater en een zorgplicht voor grondwater.

De zorgplicht van het waterschap voor de zuivering van stedelijk afvalwater sluit direct aan op de gemeentelijke zorgplicht voor de inzameling daarvan. De samenwerking uit artikel 3.8 Waterwet ziet toe op de afstemming van alle zorgplichten en bevoegdheden. Expliciet worden daarbij genoemd de zorgplichten met betrekking tot het stedelijk afvalwater.

Kader: Regelemt van Bestuur over de zorgplicht

Artikel 3

1. Het hoogheemraadschap heeft tot taak de waterstaatkundige verzorging van zijn gebied, voor zover deze taak niet uitdrukkelijk aan andere publiekrechtelijke lichamen is opgedragen.

2. Deze taak omvat de zorg voor het watersysteem en de zorg voor de zuivering van afvalwater, daaronder mede begrepen het stedelijk afvalwater dat afkomstig is vanuit het beheersgebied van een aangrenzende waterbeheerder en dat krachtens artikel 3.4, eerste lid van de Waterwet om doelmatigheidsredenen wordt gezuiverd op een zuiveringstechnisch werk dat in beheer is bij het hoogheemraadschap.

Definities

Hieronder worden, *in cursief*, de definities van belangrijke begrippen gegeven, conform de Waterwet en Wet Milieubeheer:

Zuiveringstechnisch werk

Werk voor het zuiveren van stedelijk afvalwater, in exploitatie bij een waterschap of gemeente, dan wel een rechtspersoon die door het bestuur van een waterschap met de zuivering van stedelijk afvalwater is belast, met inbegrip van het bij dat werk behorende werk voor het transport van stedelijk afvalwater.

Stedelijk afvalwater is hierbij, zowel in de Waterwet als in de Wet milieubeheer, gedefinieerd als: *huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater.*

Een zuiveringstechnisch werk vertoont geen overlap met de definitie van openbaar vuilwaterriool in de Wet milieubeheer, zijnde: *'een voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, in beheer bij een gemeente of een rechtspersoon die door de gemeente met het beheer is belast'*.

In de praktijk wordt als grens tussen het openbare vuilwaterriool en het zuiveringstechnisch werk een overdrachtspunt gehanteerd. Op dit overdrachtspunt vindt de feitelijke overdracht van stedelijk afvalwater van de gemeente aan het waterschap plaats. Het werk voor het transport van stedelijk afvalwater vóór het overdrachtspunt is een openbaar vuilwaterriool; na het overdrachtspunt behoort dit werk tot het zuiveringstechnisch werk.

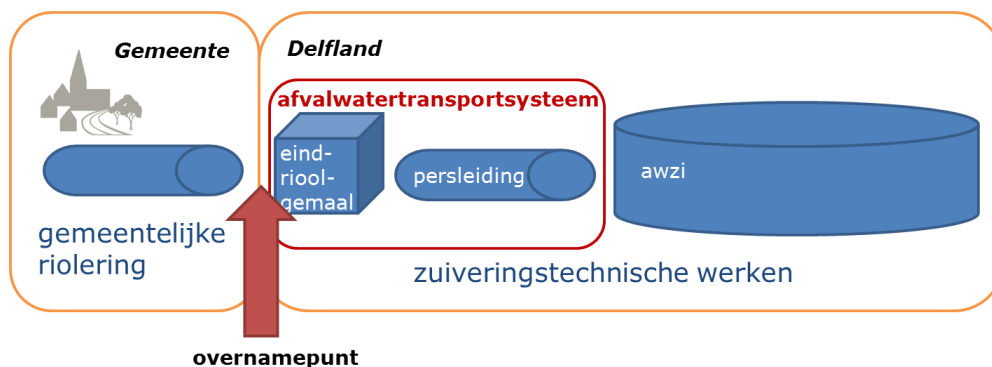
⁴ Bron: Infomil. www.infomil.nl/onderwerpen/klimaat-lucht/handboek-water/wetgeving/wet-milieubeheer/zorgplichten/

Het Overnamepunt is de locatie waar de fysieke, juridische en financiële overdracht van het afvalwater plaatsvindt van de gemeente naar het waterschap.

Veel waterschappen beschouwen de ontvangstkelder van het eindrioolgemaal als het overnamepunt. Van de zijde van de afvalwaterzuiveringsinstallatie af geredeneerd, is het eindrioolgemaal *het eerste rioolgemaal dat het afvalwater tegenkomt als het terug zou stromen*. Hierbij zijn booster- of opjaaggemalen, particuliere rioolgemalen en drukriolering buitengesloten.

De eindrioolgemalen zijn bij Delfland onderdeel van het afvalwatertransportsysteem, dat gedefinieerd wordt als *het samenstel van rioolgemalen en persleidingen, dat bedoeld is om afvalwater naar de afvalwaterzuiveringsinstallatie te transporteren*. De eindrioolgemalen zijn daarin de rioolgemalen die rechtstreeks naar de zuivering afvoeren of aansluiten op het afvalwatertransportsysteem dat daarvoor ontworpen is. De transportleiding voor het effluent (vanaf de zuivering naar lozingspunt) valt niet onder deze definitie van het afvalwatertransportsysteem.

Naast de eindrioolgemalen kent Delfland inprikkers. Dat zijn (vaak kleinere) *rioolgemalen, die direct aansluiten op het afvalwatertransportsysteem, maar die niet zijn ontworpen om het water rechtstreeks naar de afvalwaterzuiveringsinstallatie te transporteren als onderdeel van het afvalwatertransportsysteem*. Deze inprikkers zijn vaak later als aanvulling toegevoegd aan het transportsysteem, maar maken daar geen onderdeel van uit.

Afbeelding: definitie overnamepunt en eindrioolgemaal en afvalwatertransportsysteem

Het waterschap heeft een afnameverplichting voor stedelijk afvalwater, geformuleerd in een afnameafpraak met de gemeente over *de hoeveelheid water die door het waterschap moet worden afgenomen*. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van een jaarlijkse afvalwaterprognose, een *inschatting van de in de toekomst te verwachten hoeveelheden afvalwater die getransporteerd moet worden naar en gezuiverd op de AWZI*.

Afspraken tussen waterschap en gemeenten kunnen worden vastgelegd in een afvalwaterakkoord. Dat zijn *schriftelijk vastgelegde en bestuurlijk ondertekende afspraken tussen de gemeente en het waterschap, die betrekking hebben op (onderdelen van) riolering, grondwater, hemelwater en/of afvalwaterzuivering of daaraan gerelateerd zijn*. In het Bestuursakkoord Water (2011) is afgesproken dat dergelijke wederzijdse afspraken de aansluitvergunning voor gemeenten gaan vervangen, *de vergunning voor de aansluiting van een rioolstelsel op zuiveringstechnische werken* van Delfland. Op basis van de aansluitverordening kunnen in de afspraken voorschriften aan de afvalwaterhoeveelheden en -kwaliteiten verbonden worden ter bescherming van de zuiveringstechnische werken en het oppervlaktewater waar deze werken op lozen.

Bijlage 2 bevat naast deze definities ook overige definities van technische begrippen en afkortingen.

Voor deze nota is ten slotte het onderscheid tussen eigendom, beheer en onderhoud van belang:

Eigendom zegt iets over de juridische eigendomssituatie. Dit geeft niet automatisch aan wie het beheer en onderhoud moet uitvoeren.

Beheer heeft betrekking op de bediening en sturing in het systeem.

Onderhoud gaat over de praktische werkzaamheden aan de objecten om ze in stand te houden.

Beheer en onderhoud betreft de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de wettelijke zorgplicht, het optreden van Delfland als overheid.

Bijlage 2 Afkortingen en begrippenlijst

Aansluitvergunning	Vergunning die nodig is om te mogen lozen vanuit een rioleringtechnisch werk op een zuiveringstechnisch werk. Deze vergunning wordt door de beheerder van het zuiveringstechnisch werk zoals een AWZI of rioleindgemaal, afgegeven en bevat voorwaarden waaraan de lozer moet voldoen.
Afvalwater	Verontreinigd water dat wordt geloosd door huishoudens, bedrijven en instellingen.
Afvalwaterketen	Het deel van de waterketen dat betrekking heeft op de inzameling, transport, zuivering en lozing van gezuiverd afvalwater, ofwel riolering en rioolwaterzuivering.
Afvalwatersysteem	Het totaal van riolering, gemalen en zuiveringsinstallatie voor de inzameling, afvoer en verwerking van afvalwater.
Drukriolering	Riolering bestaande uit persleidingen met een kleine diameter waardoor het afvalwater onder druk wordt afgevoerd. Elke aansluiting is voorzien van een eigen pompunit. Dit type stelsel wordt veelal toegepast in het buitengebied.
Effluent	Het uitstromende gezuiverde water uit een RWZI.
NAD	Netwerk Afvalwaterketen Delfland
Overnamepunt	Locatie waar het openbaar vuilwaterriool van een gemeente over gaat in het zuiveringstechnische werk van het waterschap.
Overstort	Een voorziening door middel waarvan bij regen een teveel aan rioolwater, dat niet meer in het stelsel kan worden geborgen, kan worden geloosd op oppervlaktewater.
Overstortbemaling	Bemaling die bij piekbuien in werking treedt zodra de maximale afvoercapaciteit naar de zuivering is benut en die het water vanuit de riolering rechtstreeks afvoert naar de Nieuwe Maas om te voorkomen dat rioolwater overstort op het stedelijk oppervlaktewater.
Real-Time-Control (RTC)	Besturingssysteem waarbij tijdens het afvoerproces actuele meetwaarden gebruikt worden voor het instellen van regelaars in het afvoersysteem.
Riolering	Het gehele systeem benodigd voor inzamelen en transporteren van rioolwater. Hiertoe behoren: huis- en kolkaansluitingen, het rioolnet, de gemalen en de transportleidingen.
RoSA	Rotterdamse Samenwerking in de Afvalwaterketen
Rwzi (ook wel AWZI)	Rioolwaterzuiveringsinrichting, een inrichting waar het rioolwater wordt ontdaan van een groot deel van de verontreinigingen.
Stedelijk afvalwater	Huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater.
Vrijvervalriolering	Een rioolstelsel waarbij het rioolwater door de zwaartekracht wordt afgevoerd.
Vuilwaterriool	Voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, in beheer bij een gemeente of een rechtspersoon die door een gemeente met het beheer is belast.
Zuiveringstechnisch werk	Werk voor het zuiveren van stedelijk afvalwater, in exploitatie bij een waterschap of gemeente, dan wel een rechtspersoon die door het bestuur van een waterschap met de zuivering van stedelijk afvalwater is belast, met inbegrip van het bij dat werk behorende werk voor het transport van stedelijk afvalwater. Het betreft dus persleidingen, rioolgemalen en de afvalwaterzuiveringsinstallatie.

Bijlage 3 Huidige situatie afvalwatertransport

Afspraken per gemeente over afvalwatertransport - Anno 2015

Bij besluit van 19 oktober 2004 is D&H akkoord gegaan met een nieuwe, eenvoudiger kostenverdeelsleutel voor de verrekening van kosten voor het transport van afvalwater. In de oude overeenkomsten werd uitgegaan van fictieve overnamepunten op NAP-niveau op de gemeentegrens, terwijl de werkelijk, fysieke overdracht van het afvalwater echter ergens anders plaatsvindt, namelijk in de kelder van de eindrioolgemalen. Hierdoor waren partijen over en weer financieel medeverantwoordelijk voor aanleg, beheer en onderhoud van afvalwatertransportleidingen en rioolgemalen. Voor de verrekening van kosten waren ingewikkelde berekeningen noodzakelijk en werden jaarlijkse over en weer veel facturen verzonden. Dit zorgde voor relatief hoge administratieve, financiële en juridische kosten.

Met alle gemeenten zijn trajecten gestart en in de periode 2007-2008 zijn met zes gemeenten overeenkomsten gesloten over de overnamepunten en vereenvoudiging van de kostenverrekening. Bij de aanwijzing van de overnamepunten is een pragmatische benadering gehanteerd, waarbij het bestaande stelsel leidend is geweest. Voor de afspraken over de kostenverrekening geldt een afbouwperiode tot en met 2015.

Deze bijlage geeft per gemeente een overzicht van de huidige situatie en afspraken over overnamepunten en eventuele afspraken over de doorvoer van afvalwater of afvoer naar de zuivering van een ander waterschap (grensoverschrijdend afvalwater).

Gemeente Rotterdam	AWZI Nieuwe Waterweg en AWZI Dokhaven
Overnamepunten De gemeente Rotterdam heeft twee volledig gescheiden gebieden binnen de grenzen van Delfland: <ul style="list-style-type: none">• Hoek van Holland• Delfshaven en Spaanse Polder Het gebied Hoek van Holland heeft 1 overnamepunt. De gemeente verpompt het afvalwater met eindrioolgemalen Kaapweg (district 14) en Krimssloot (district 15) tot in het ontvangstwerk van AWZI Nieuwe Waterweg. Het overnamepunt is dus het ontvangstwerk. Het westen van Rotterdam, bestaande uit Delfshaven (district 4, 5 en 11) en Spangen (inclusief Spaanse Polder en Noordwest) (district 5 en 12) en een deel van Centrum ligt in het beheergebied van Delfland, maar valt in de zuiveringskring van AWZI Dokhaven (Hollandse Delta). Het fysieke overnamepunt ligt bij AWZI Dokhaven.	
Kostenverrekening Alle rioolgemalen in de gemeente Rotterdam (ook de eindrioolgemalen) vallen volledig onder de gemeente, zowel eigendom als beheer en onderhoud. Voor het gebied Hoek van Holland bestaan er geen kostenverdeelsleutels, omdat de gemeente Rotterdam het afvalwater binnen de gemeentegrenzen aflevert. Voor het gebied Delfshaven/Spaanse Polder is er een kostenverdeelsleutel voor eindrioolgemalen Heemraadplein en Westersingel, hiervoor vindt kostenverrekening plaats. Delfland betaalt wel gedeeltelijk mee aan de gemeentelijke eindrioolgemalen Heemraadsplein en Westersingel, voor de transporttaak van beide rioolgemalen, die afvalwater uit Delfshaven en Spangen naar Dokhaven verpompen.	
Doorvoerregeling Delfland betaalt de gemeente Rotterdam voor het transport van water vanuit Rotterdam-west via het rioolgemaal Heemraadplein en Westersingel naar de zuivering Dokhaven van Waterschap Hollandse Delta, naar rato van het aandeel van het water uit het beheergebied van Delfland.	
Grensoverschrijdend afvalwater Delfland heeft met Waterschap Hollandse Delta een overeenkomst over het zuiveren van afvalwater op AWZI Dokhaven.	
Gewenste aanpassing Goede afspraken over sturing eindrioolgemalen en voorkomen rioolvreemd water.	
Gemeente Wassenaar	AWZI Harnaschpolder
Overnamepunten De gemeente Wassenaar ligt grotendeels in het beheergebied van Rijnland, maar het afvalwater wordt gezuiverd door Delfland. Er zijn geen afspraken met de gemeente Wassenaar, maar wel met Rijnland. Er is met Rijnland 1 fysiek overnamepunt afgesproken: <ul style="list-style-type: none">• Rioolgemaal Groenhovenstraat (eindrioolgemaal)	

Rijnland heeft drie rioolgemaal die afvalwater van de gemeente Wassenaar verpompen naar eindrioolgemaal Groenhovenstraat.
Kostenverrekening Er vindt kostenverrekening plaats volgens een klassieke kostenverdeelsleutel op basis van de waterschapsgrens. Delfland betaalt voor het transport van de waterschapsgrens tot de ontvangstkelder van RG Groenhovenstraat (in de gemeente Den Haag).
Doorvoerrekening NVT.
Grensoverschrijdend afvalwater Rijnland betaalt Delfland voor transport van het afvalwater vanaf rioolgemaal Groenhovenstraat naar AWZI Harnaspolder en het zuiveren op AWZI Harnaspolder. Grensoverschrijdend afvalwater is vastgelegd in een aparte overeenkomst met Rijnland.
Gewenste aanpassing Het is geen eenvoudige regeling, maar prima zo. Rijnland wenst de regeling op dit moment niet te vereenvoudigen.

Gemeente Leidschendam-Voorburg	AWZI Harnaspolder
Overnamepunten De gemeente Leidschendam-Voorburg ligt deels in het beheergebied van Delfland (Voorburg) en deels in het gebied van Rijnland (Leidschendam). Er is 1 overnamepunt: <ul style="list-style-type: none"> • Rioolgemaal Leidschendam (eindrioolgemaal) 	
Kostenverrekening Er vindt geen kostenverrekening plaats.	
Doorvoerrekening NVT	
Grensoverschrijdend afvalwater Delfland heeft een aparte overeenkomst met Rijnland over grensoverschrijdend afvalwater.	
Gewenste aanpassing -	

Gemeente Zoetermeer	AWZI Harnaspolder
Overnamepunten De gemeente Zoetermeer ligt niet in het beheergebied van Delfland, maar in het gebied van HH Rijnland en HH Schieland en de Krimpenerwaard. Rijnland is eigenaar en beheerder van gemaal Zoetermeer (Meerzicht). Rijnland pompt het afvalwater uit de gemeente Zoetermeer vanaf de pompkelder van Gemaal Meerzicht via de twee persleidingen en de ringtransportleiding van het afvoersysteem Delftse regio Noord tot aan de AWZI Harnaspolder. Er is 1 fysiek overnamepunt: <ul style="list-style-type: none"> • Ontvangstwerk AWZI Harnaspolder 	
Kostenverrekening Delfland levert elk kalenderjaar een procentuele bijdrage ter hoogte van 50,71% in de kosten van het opvoeren van het afvalwater van lozingsniveau - zijnde NAP - tot het zuiveringsniveau, waarbij rekening wordt gehouden met de in de rioolwatertransportleiding tussen de landscheiding Rijnland/Delfland en de AWZI Harnaspolder ontstane weerstand bij maximale pompdebieten (4.000 m ³ /uur).	
Doorvoerrekening Er is geen doorvoerrekening, gemaal Meerzicht verpompt het afvalwater direct naar AWZI Harnaspolder, via het persleidingensysteem van AHR (Afvalwater Haagse Regio).	
Grensoverschrijdend afvalwater Er is een overeenkomst met HH Rijnland en met HH Schieland en de Krimpenerwaard over grensoverschrijdend afvalwater.	
Gewenste aanpassing -	

Gemeente Pijnacker-Nootdorp	AWZI Harnaspolder
Overnamepunten De gemeente Pijnacker Nootdorp bestaat uit drie kernen: Nootdorp, Delfgauw en Pijnacker. Het afvalwater vanuit Delfgauw en Pijnacker gaat via 4 gemeentelijke rioolgemaal en een persleiding van de gemeente naar de gemeente Delft. Nootdorp loost op rioolgemaal Nootdorp. Een klein gebied in Nootdorp, het bemalingsgebied Ypse, gaat naar eindrioolgemaal Ypenburg (in gemeente Den Haag en onderdeel van AHR). Pijnacker-Nootdorp heeft 3 fysieke overnamepunten:	

<ul style="list-style-type: none"> • Rioolgemaal Nootdorp (eindrioolgemaal) • Rioolgemaal Zuidplantsoen (rioolgemaal, van en in de gemeente Delft) • Rioolgemaal Ypenburg (eindrioolgemaal)
<p>Kostenverrekening</p> <p>Vanaf 2016 vindt er geen kostenverrekening meer plaats.</p>
<p>Doorvoerregeling</p> <p>Delfland betaalt de gemeente Delft voor de doorvoer van het water vanuit Pijnacker-Nootdorp. Met de gemeente Pijnacker-Nootdorp is geen doorvoerregeling.</p>
<p>Grensoverschrijdend afvalwater</p> <p>-</p>
<p>Gewenste aanpassing</p> <p>Het afvalwater vanuit de omliggende kernen zorgt binnen het stelsel van gemeente Delft voor beperkte sturingsmogelijkheden en korte reactietijden en mogelijk tot kwalitatieve problemen, door de lange verblijftijden.</p> <p>Pijnacker-Nootdorp wil graag de rioolgemalen Europalaan (Pijnacker) en Ruijven, Slagturvenstraat en Emerald (Delfgauw) overdragen aan Delfland.</p>

Gemeente Lansingerland	AWZI Harnaschpolder
<p>Overnamepunten</p> <p>De gemeente Lansingerland bestaat uit 3 kernen (Bleiswijk, Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs). De eerst genoemde kernen liggen in het beheergebied van HH Schieland, laatstgenoemde ligt in Delfland.</p> <p>In het verleden heeft het waterschap op de plek waar eerst een AWZI stond het RG Berkel (Bolwerk) gebouwd en de persleiding naar Delft aangelegd. De gemeente Lansingerland heeft voor het gedeelte dat binnen het beheergebied van Delfland valt 1 overnamepunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rioolgemaal Berkel <p>Vandaar wordt het afvalwater via een persleiding van het waterschap getransporteerd naar Delft.</p>	
<p>Kostenverrekening</p> <p>Er vindt geen kostenverrekening plaats.</p>	
<p>Doorvoerregeling</p> <p>Delfland betaalt de gemeente Delft voor de doorvoer van het water vanuit Lansingerland.</p> <p>Met de gemeente Lansingerland is geen doorvoerregeling.</p>	
<p>Grensoverschrijdend afvalwater</p> <p>-</p>	
<p>Gewenste aanpassing</p> <p>Het water komt nu vanuit een persleidingenstelsel in beheer van HHD in het gemeentelijk stelsel van gemeente Delft. Dit leidt in de praktijk tot ongewenste technische bezwaren.</p>	

Gemeente Delft	AWZI Harnaschpolder
<p>Overnamepunten</p> <p>De gemeente Delft heeft 2 overnamepunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rioolgemaal Delft (Kruitmolenpad) (eindrioolgemaal) • Rioolgemaal Lookwatering (eindrioolgemaal, in de gemeente Midden-Delfland) 	
<p>Kostenverrekening</p> <p>Er vindt een kostenverrekening plaats op basis van de klassieke kostenverdeelsleutels.</p>	
<p>Doorvoerregeling</p> <p>Delfland betaalt de gemeente Delft voor de doorvoer van het water vanuit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pijnacker-Nootdorp, kernen Pijnacker en Delfgauw (via RG Zuidplantsoen) • Midden-Delfland, kern Schipluiden (via RG Slauerhofflaan) • Midden-Delfland, kern Den Hoorn (aansluiting op collecteurriool) • Lansingerland, kern Berkel en Rodenrijs (aansluiting op put nabij RG Zuidplantsoen) <p>De doorvoerregeling voor het water uit de kernen Berkel en Den Hoorn betreft alleen een bijdrage voor het transport door het collecteurriool, voor het water uit Pijnacker-Nootdorp en Schipluiden betaalt Delfland ook een bijdrage aan de rioolgemalen (Zuidplantsoen en Slauerhofflaan).</p> <p>In 2010 hebben Delfland en de gemeente Delft de aanpassingen aan het collecteurriool gezamenlijk betaald, het eigendom en beheer en onderhoud zijn in handen van de gemeente Delft. Het collecteurriool kan beschouwd worden als de ontvangstkelder van rioolgemaal Delft, voor zover het de aansluiting vanuit Berkel en Den Hoorn betreft.</p>	
<p>Grensoverschrijdend afvalwater</p> <p>-</p>	

Gewenste aanpassing

In NAD verband wordt gestreefd naar een betere aansluiting van de sturing van de gemeentelijke rioolgemaal op de eindrioolgemaal. De calamiteitenregeling wordt nu geregeld en er wordt gezamenlijk beleid ontwikkeld voor het sturen. Het echt gezamenlijk doen (of overdragen aan één partij) is echter lastig vanwege de ringstructuur, verschillen tussen de besturingssystemen en de contractuele verplichtingen van Delfluent.

Ook de historisch gegroeide situatie met een persleiding van Delfland (vanuit Berkel), die aansluit op het collecteurriool van de gemeente Delft maakt een eenduidig beleid lastig.

Echter geen dringende wens voor aanpassing van de situatie, wel een wens tot optimalisatie.

Gemeente Midden-Delfland**AWZI Harnaschpolder en AWZI De Groote Lucht****Overnamepunten**

De gemeente Midden-Delfland bestaat uit 3 kernen, Den Hoorn, Schipluiden en Maasland. Het eerste twee lozen op AWZI Harnaschpolder, Maasland voert af op AWZI De Groote Lucht. De gemeente Midden-Delfland heeft vier fysieke overnamepunten:

- Rioolgemaal Lookwatering (eindrioolgemaal, voor nieuwbouw van Den Hoorn)
- Collecteurriool Delft (voor kern Den Hoorn)
- Rioolgemaal Slauerhofflaan (Delft, voor kern Schipluiden)
- Rioolgemaal Maasland (waterschapsrioolgemaal voor kern Maasland)

Kostenverrekening

Er vindt een klassieke kostenverdeelsleutel plaats voor het gemaal Kerkstraat (Schipluiden) en de persleiding tot gemaal Slauerhofflaan en voor gemaal Oranjelaan (Den Hoorn) tot het overnamepunt collecteurriool en voor het transport van water vanuit de kern Schipluiden, via de persleiding van de gemeente Midden-Delfland naar het rioolgemaal Slauerhofflaan in Delft. Er zijn geen kostenverdeelsleutels afgesproken voor het transport van afvalwater vanuit het gebied Lookwatering. Voor RG Maasland zijn geen kostenverdeelsleutels, omdat dit gemaal in de plaats is gekomen van een gemeentelijk AWZI.

Doorvoerregeling

Delfland betaalt de gemeente Delft voor de doorvoer van het water vanuit de kernen Schipluiden en Den Hoorn van de gemeente Midden-Delfland.

Delfland heeft geen doorvoerregeling met de gemeente Midden-Delfland.

De gemeente Midden-Delfland heeft afspraken met de gemeente Westland over het water van de glastuinbouw dat via gemaal Scheeweg in het systeem van de gemeente Westland komt.

Grensoverschrijdend afvalwater

-

Gewenste aanpassing

Midden-Delfland wil graag rioolgemaal Oranjelaan en Kerkstraat overdragen. Delfland wil graag deze rioolgemaal volledig onder de gemeente laten vallen zonder kostenverdeelsleutel.

Gemeente Rijswijk**AWZI Harnaschpolder****Overnamepunten**

De gemeente Rijswijk heeft nu 3 fysieke overnamepunten en er wordt een vierde overnamepunt binnen nu en twee jaar gerealiseerd:

- Rioolgemaal Laakwijk (Den Haag, eindrioolgemaal)
- Rioolgemaal Leyweg (Den Haag, eindrioolgemaal)
- Rioolgemaal Sion (gemeentelijk eindrioolgemaal);
- Rioolgemaal 't Haantje (gemeentelijk eindrioolgemaal, nog in ontwerp)

Het water uit de kern Rijswijk stroomt onder vrij verval naar deze rioolgemaal in de gemeente Den Haag. De gemeente Rijswijk pompt het afvalwater uit nieuwbouwlocatie Rijswijk Buiten vanaf de pompkelder van 2 gemeentelijk eindrioolgemaal via de persleiding die vanuit Delft inprikt op de ringtransportleiding AHR tot aan de AWZI Harnaschpolder. Op dit moment (september 2015) is nog maar één aansluiting gerealiseerd.

Kostenverrekening

Vanaf 2016 vindt geen kostenverrekening meer plaats.

Doorvoerregeling

-

Grensoverschrijdend afvalwater

-

Gewenste aanpassing

Vanuit de redenering dat de eindrioolgemaal in beheer en onderhoud bij Delfland zijn (en evt. ook eigendom), zou het logisch zijn als de nieuwe rioolgemaal in Rijswijk eindrioolgemaal van Delfland zouden zijn.

Gemeente Den Haag	AWZI Harnaschpolder en AWZI Houtrust
<p>Overnamepunten</p> <p>De gemeente Den Haag heeft 14 overnamepunten. Dat zijn allemaal eindrioolgemalen.</p> <p>AWZI Houtrust:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eindgemaal Morsestraat • Eindgemaal Vogelwijk/Duindorp • Eindgemaal Scheveningen <p>AWZI Harnaschpolder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eindgemaal Groenhovenstraat • Eindgemaal Leidschenveen • Eindgemaal Ypenburg • Eindgemaal Hoge Veld • Eindgemaal Lage Veld • Eindgemaal Leyweg • Eindgemaal Loosduinen • Eindgemaal Schiestraat • Eindgemaal Laakwijk 	
<p>Kostenverrekening</p> <p>Vanaf 2016 vindt er geen kostenverrekening meer plaats.</p>	
<p>Doorvoerregeling</p> <p>De gemeente Den Haag transporteert om niet het water van de omliggende gemeenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rijswijk (vrijverval tot aan eindrioolgemalen Leyweg en Laakwijk) • Leidschendam-Voorburg (vrijverval gedeelte van Voorburg) • Pijnacker-Nootdorp (vrijverval uit gebied Ypse naar RG Ypenburg) • Westland (kernen Wateringen, Kwintshoul) 	
<p>Grensoverschrijdend afvalwater</p> <p>-</p>	
<p>Gewenste aanpassing</p> <p>-</p>	

Gemeente Westland	AWZI Harnaschpolder en AWZI De Grootte Lucht en AWZI Nieuwe Waterweg
<p>Overnamepunten</p> <p>De gemeente Westland heeft 13 overnamepunten voor stedelijk afvalwater:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rioolgemaal Monster (richting Harnaschpolder, aangesloten op eindgemaal Loosduinen) • Wateringen en Kwintshoul via vrijvervalstelsel Den Haag richting eindgemaal Leyweg • Rioolgemaal De Lier (richting De Grootte Lucht) • Rioolgemaal Merellaan (Maassluis naar De Grootte Lucht, via RG Dijkpolder (in ontwerp) <p>Richting AWZI Nieuwe Waterweg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rioolgemaal 's-Gravenzande (eindrioolgemaal) • Rioolgemaal Naaldwijk (eindrioolgemaal) • Rioolgemaal Naaldwijk-Zuid (eindrioolgemaal) • Rioolgemaal Honselersdijk (eindrioolgemaal) • Rioolgemaal Staelduinen (eindrioolgemaal) • Rioolgemaal Maasdijk • Rioolgemaal Groeneweg • Rioolgemaal Heenweg (eindrioolgemaal) • Rioolgemaal Nieuwland (eindrioolgemaal) <p>Daarmee hebben vrijwel alle kernen één of meerdere overnamepunten bij rioolgemalen van Delfland. Uitzonderingen zijn de kernen Poeldijk en Ter Heijde die afvoeren via RG Monster en de kernen Wateringen en Kwintshoul die afvoeren via het stelsel van Den Haag.</p>	
<p>Kostenverrekening</p> <p>Vanaf 2016 vindt er geen kostenverrekening meer plaats.</p>	
<p>Doorvoerregeling</p> <p>Gemeente Westland voert om niet afvalwater af vanuit Midden-Delfland (glastuinbouwgebied via RG Scheeweg afvoerend op RG De Lier) en Rotterdam (glastuinbouwgebied van Hoek van Holland via RG Nieuwland).</p>	

Zelf voert Westland het water van gebied Coldenhove /transportcentrum af via RG Dijkpolder in Maassluis (nog in aanleg, nu nog aangesloten op overnamepunt RG Swiep).

Grensoverschrijdend afvalwater

-

Gewenste aanpassing

Er loopt een onderzoek naar een goede afvoer van de CAD-gebieden bij Monster. Mogelijk wordt dit afgevoerd via RG Monster (naar Harnaschpolder), mogelijk via RG 's-Gravenzande (naar Nieuwe Waterweg) en mogelijk komt hier een clusterzuivering. Er loopt ook een onderzoek naar de optimale afvoer van De Lier. De daar aanwezige glastuinbouw is nu aangesloten op buffer Perdik (te beschouwen als ontvangstkelder van RG De Lier). Hier liggen optimalisatiekansen.

Gemeente Maassluis

AWZI De Groote Lucht

Overnamepunten

De gemeente Maassluis heeft 2 overnamepunten:

- Rioolgemaal Merellaan
- Rioolgemaal Maassluis (eindrioolgemaal)

Daarnaast zijn er diverse gemeentelijke rioolgemaal die inrikken op de persleiding van Delfland. Er zijn sturingsafspraken en alle rioolgemaal zijn in beheer en onderhoud bij Delfland.

Kostenverrekening

De werkelijke kosten voor het beheer en onderhoud van diverse gemeentelijke rioolgemaal door Delfland worden betaald door de gemeente Maassluis.

Doorvoeregeling

De gemeentelijke rioolgemaal zijn direct aangesloten op de persleiding van Delfland. Delfland voert het water van Maassluis om niet door. In de regeling wordt er zelfs rekening mee gehouden, doordat RG Merellaan wordt teruggetoerd als er een hoge afvoer van de gemeentelijke rioolgemaal is.

Grensoverschrijdend afvalwater

-

Gewenste aanpassing

Aansluiting van diverse gemeentelijke rioolgemaal direct op de persleiding van Delfland is vooral een pragmatische oplossing. De sturingsmogelijkheden zijn beperkt.-

Gemeente Vlaardingen

AWZI De Groote Lucht

Overnamepunten

De gemeente Vlaardingen heeft 1 overnamepunt:

- Rioolgemaal Vlaardingen (eindrioolgemaal)

Kostenverrekening

Er is een kostenverdeelsleutel, gebaseerd op de afstand tot een alternatieve plaats voor de AWZI binnen de gemeentegrenzen. Verrekening heeft lange tijd stil gelegen. De overstortbemaling maakt het bovendien extra ingewikkeld.

Doorvoeregeling

-

Grensoverschrijdend afvalwater

-

Gewenste aanpassing

Vereenvoudiging van de kostenverdeelsleutel is gewenst, maar Delfland en gemeente Vlaardingen zijn nog in onderhandeling over de lopende periode.

Mogelijk kan het transportstelsel vereenvoudigd worden en kunnen rioolgemaal en/of persleidingen worden gecombineerd.

Er is veel rioolvreemd water, doordat waterketen en watersysteem verstrengeld zijn. Hierdoor is de afvoer vanuit Vlaardingen bijna 1,5x zo hoog als verwacht zou mogen worden op basis van een referentiestelsel.-Er is verder geen optimale afstemming tussen aanvoer van rioolwater en afvoer naar de zuivering of naar de overstortbemaling.

Gemeente Schiedam

AWZI De Groote Lucht

Overnamepunten

De gemeente Schiedam heeft 1 overnamepunt:

- Rioolgemaal Schiedam (eindrioolgemaal Bijdorp)

Kostenverrekening

Vanaf 2016 vindt er geen kostenverrekening meer plaats.

Doorvoeregeling

-

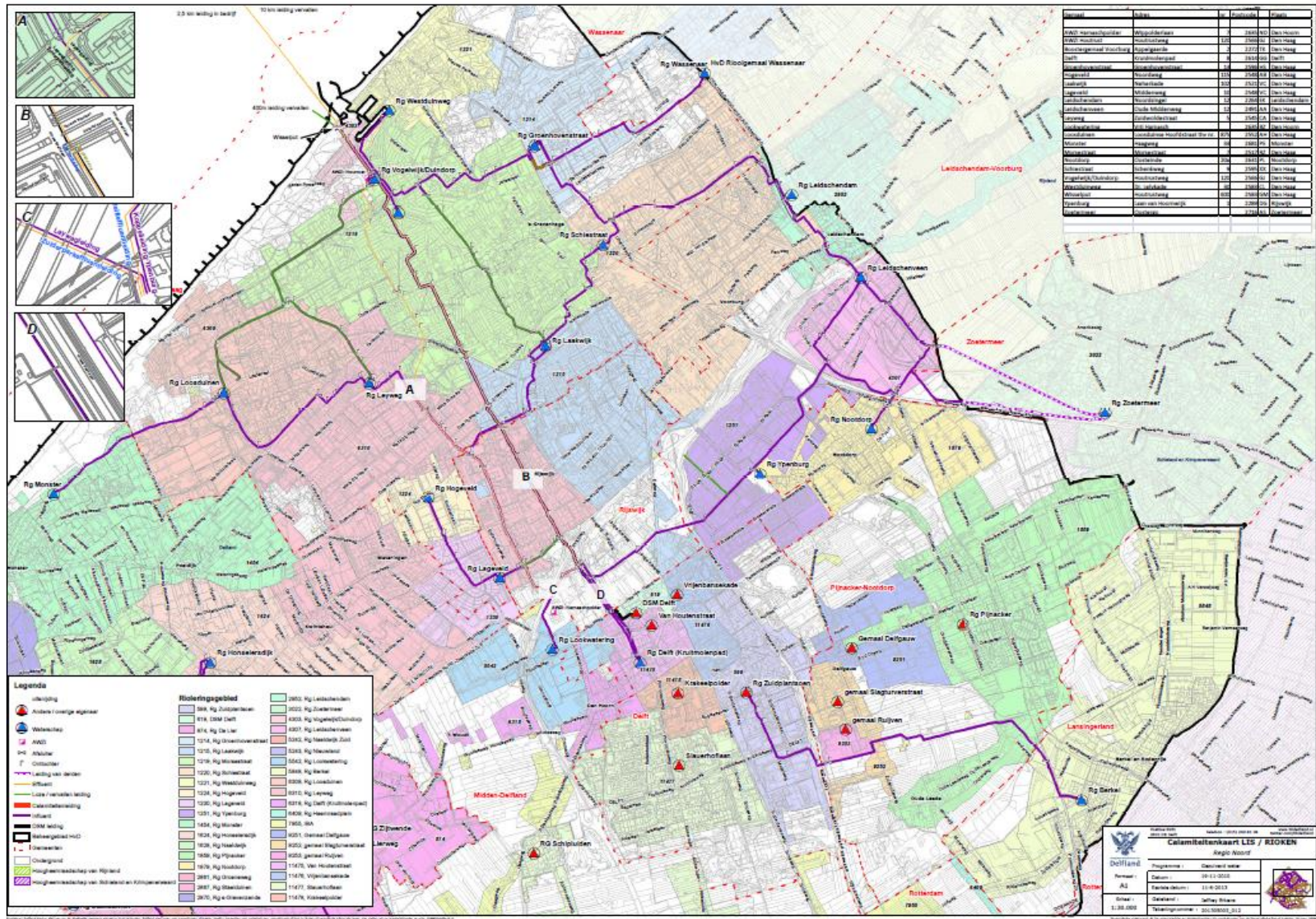
Grensoverschrijdend afvalwater

-

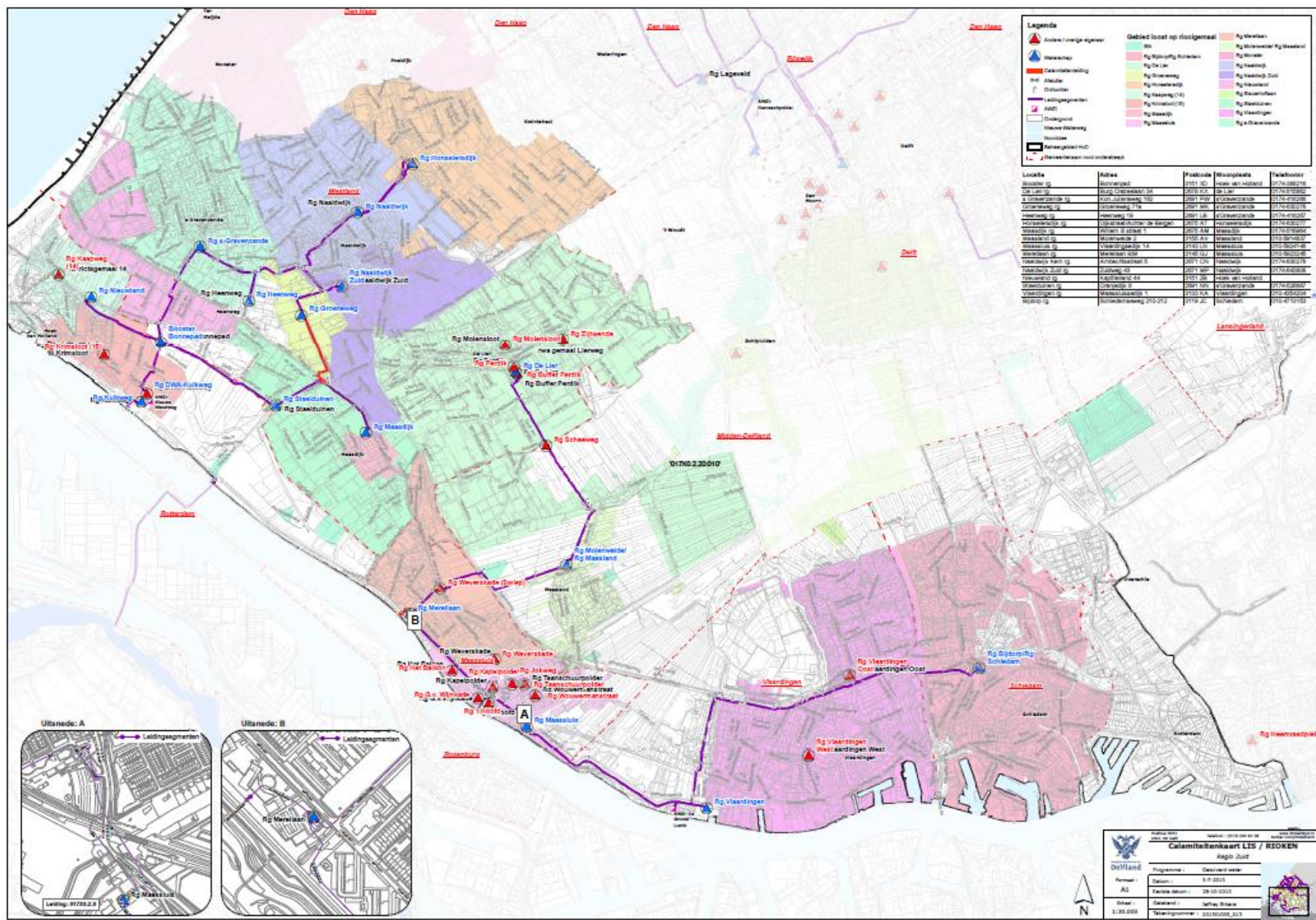
Gewenste aanpassing

Er is veel rioolvreemd water, doordat waterketen en watersysteem verstrengeld zijn. Hierdoor is de afvoer vanuit Schiedam bijna 2x zo hoog als verwacht zou mogen worden op basis van een referentiestelsel.

Zuiveringsgebied Regio Noord

Zuiveringsgebied regio Zuid

Bijlage 4 Vergelijking scenario's

Vijf scenario's:

In de totstandkoming van deze nota zijn vijf scenario's geformuleerd, die onderscheidend zijn in de positionering van Delfland in de invulling van de zorg voor het transport van afvalwater. Beperkt de zorg zich tot alleen de afvalwaterzuivering, tot de zuivering én de laatste rioolgemaal voor de zuivering, tot alle rioolgemaal in de hoofdstructuur of tot het complete afvalwatersysteem? En hoe passen de overnamepunten daar dan in? Verschillende situaties komen in de huidige praktijk al voor:

- A. Kerntaak: Alleen AWZI (vb. Hoek van Holland naar Nieuwe Waterweg NWA)
- B. Poortbewaking: Alleen de laatste rioolgemaal voor de zuivering (vb. Schiedam, Vlaardingen, Maassluis naar de Groote Lucht; Morsestraat naar Houtrust)
- C. Kerkdorpen: Alle 'kerkdorpen' / kernen een overnamepunt (vb. 's Gravenzand en Heenweg NWA)
- D. Optimalisatie afvalwatertransport: Alle rioolgemaal op de hoofdstructuur (vb. ringstructuur Harnaschpolder)
- E. Optimalisatie afvalwatersysteem: Alle rioolgemaal in het afvalwatertransportsysteem die relevant zijn voor de sturing (vb. Maassluis en wensbeeld Delft)

Vergelijking scenario's:

Onderstaande tabel geeft de consequenties weer van de keuze voor een bepaald scenario, vooral gericht op de samenwerking en de afspraken met gemeenten.

Scenario	Wat betekent dat?	Onzekerheden
A) Kerntaak	Transportsysteem moet worden overgedragen aan gemeenten Nieuwe afspraken over aanvoer	Weerstand gemeenten Niet meer in control over de aanvoer naar AWZI
B) Poortbewaking	Een deel van de rioolgemaal moet terug naar gemeenten	Weerstand gemeenten Minder sturing mogelijk
C) Kerkdorpen	Overdracht van rioolgemaal over en weer, voor Delfland extra rioolgemaal die niet in hoofdstructuur vallen	Weerstand gemeenten Niet meer in control over alle eindrioolgemaal
D) Optimalisatie afvalwatertransport	Sluit goed aan bij de wens om de aanvoer van afvalwater naar de zuivering te kunnen reguleren Afspraken maken over overname collecteurriool en rioolgemaal	Afstemming gemeenten Mogelijk benodigde aanpassingen in systeem Kosten afhankelijk van afspraken met gemeenten
E) Optimalisatie afvalwatersysteem	Sluit goed aan bij de (NAD) ambitie om te sturen in de afvalwaterketen Afspraken maken over sturing	Vraagt een hele goede afstemming met gemeenten